

SINT-AMANDUSKERK WORDT ERFGOEDHUIS

Annie Lens: voorzitter kerkfabriek Sint-Amandus Ooike

Frans Vandenhende: voorzitter Heemkundige Kring Bouveloo (Wortegem-Petegem)

Beide stellen zich voor en schetsen vervolgens een chronologisch overzicht van de stappen die ze ondernamen om de Sint-Amanduskerk in Ooike te herbestemmen tot Erfgoedhuis Wortegem-Petegem.

Dit overzicht werd gebracht tijdens de bijeenkomst van het Kerk in het midden – Netwerk op zaterdag 16 december 2023 in het Erfgoedhuis.

Annie:

“Mijn naam is Annie Lens en ik ben professioneel verbonden aan de Erfgoedcel Gent. In het komende klein half uur zullen Frans en ik u meenemen in een chronologisch overzicht van de transformatie van de Sint-Amanduskerk Ooike naar Erfgoedhuis Wortegem-Petegem. Sinds 2017 ben ik lid van de kerkfabriek Sint-Amandus Ooike. En in 2020 werd ik tot voorzitter verkozen.

Vanaf 2018 startte de inventarisatie van kerken in Wortegem-Petegem eerst Wortegem dan Ooike, Petegem, Elsegem nog te doen Moregem, waar ik actief aan deelnam.

Als lid van GAC (gemeentelijke adviesraad cultuur) heb ik ook overzicht en kennis van socio-culturele verenigingen in onze gemeente en dus ook van de heemkundige kring Bouveloo.”

Frans:

“Vanuit de heemkundige kring heb ik de inventarisatie van het roerend religieus erfgoed gecoördineerd en begeleid. Op die manier hebben de mensen van de verschillende kerkfabrieken ook Bouveloo leren kennen.

Wij zijn als heemkundige kring in korte tijd vlug gegroeid en hadden voor de uitbouw van onze werking meer plaats nodig. dat hebben we in de gemeente ook wereldkundig gemaakt.”

Annie:

“De sint-Amanduskerk werd de laatste jaren nog nauwelijks gebruikt. Sinds het aanduiden van de ankerkerk (in Petegem) werden hier alleen nog begrafenissen, doopsels en huwelijksvieringen gedaan.

Bij het opstellen van het Kerkenbeleidsplan in 2018 waren er geen plannen voor de kerk van Ooike. Er was even sprake van een urnenkerk, maar dit idee werd niet formeel gesteld.

Als inwoner van het dorp was ik dus ook op de hoogte van de steeds krappere locatie van de heemkundige kring. Gezien mijn affiniteit met Erfgoed, rijpte een idee in mijn hoofd en liet ik dat al eens laten vallen op de Kerkraad.

Op vraag van de pastoor en de adviseur van het CKB (centraal kerkbestuur) hadden ik hierover in het voorjaar van 2021 een eerste vergadering met hen. Kort daarop nodigden wij drieën Frans en Lieve (secretaris) van de heemkundig kring uit om het plan voor te leggen en te bespreken.”

Frans:

“In oktober 2021 was er overleg binnen het bestuur van Bouveloo. Unaniem beslisten we om deze uitdaging aan te gaan. Wij hadden in de voorbije jaren reeds gebruikt gemaakt van de kerk voor Erfgoeddag en OMD (open monumentendag). Zo konden wij de mogelijkheden van het kerkgebouw inschatten.”

Annie:

“Daarna volgde een tweede contact tussen de kerkfabriek en Bouveloo. Als volgende stap werd beslist een brief aan het bisdom te sturen met de motivatie voor het onttrekken aan de eredienst van de kerk. Het CKB zou op de eerstkomende vergadering de gemeente inlichten. Dit was een verkeerde aanpak en volgorde en zorgde voor een vervelende situatie met de gemeente, die dan ook niet akkoord ging met de ideeën.

Dan is het 6 maanden stil geweest.”

Frans:

“In april 2022 werd de heemkundige kring uitgenodigd op het Schepencollege om de rol van Bouveloo in het traject toe te lichten en om ons project *Godshuis wordt Erfgoedhuis, met respect voor het verleden kijken naar de toekomst* voor te stellen.”

Annie:

“In juli 2022 werd de herbestemming van de kerk van Ooike geagendeerd op het CKB, dit keer door de gemeente. Vanuit de kerkraad werd beslist het voortouw te nemen en werd er een vergadering georganiseerd met alle betrokken partijen. Dat was in

augustus 2022. Deze vergadering was een doorbraak want iedereen ging akkoord met het voorstel om de heemkundekring in de kerk te huisvesten en toen kon de vraag om advies aan de priesterraad (Bisdom) vertrekken.”

Frans:

“In september 2022 werd het project voor de herbestemming van de kerk van Ooike voorgesteld op de gemeenteraad. In oktober 2022 was er een persmoment om de geruchtenmolen het zwijgen op te leggen.”

Annie:

“Toen ging alles in een stroomversnelling. We kregen gunstig advies van de priesterraad in december 2022. Het decreet van de bisschop voor onttrekking volgde in maart 2023 om de kerk met ingang van 1 juli 2023 te onttrekken aan de eredienst en over te dragen aan de heemkundige kring om zich hier te huisvesten. Een afscheidsmoment met wegdragen van de altaarsteen werd gehouden op 28 juni 2023.”

Frans:

“Ondertussen waren we ons met de heemkundige kring aan het voorbereiden: we werden een VZW, er werden de nodige verzekeringen afgesloten, er kwam een gebruiksovereenkomst met de gemeente, een aantal bestuursleden volgen diverse cursussen, we verzamelden materiaal om het gebouw in te richten.”

Annie:

“Nu de ‘ontheiliging’ concreet werd, rees de vraag wat er met de roerende religieuze en profane voorwerpen in het gebouw moest gebeuren. Op het moment van het gunstig advies van de priesterraad in december 2022 stelde de kerkraad de vraag aan de gemeente om een waarderingstraject uit te voeren voor de inventaris. Dit om te onderzoeken wat de sociale en historische waarde van de roerende goederen is. Jammer genoeg werd hier negatief op geantwoord met als reden dat er een inventaris is en dat de bevoegden genoeg kennis hebben om hierover te oordelen.”

Frans:

“Toch werd er een traject via de heemkundige kring met EVA (Erfgoed Vlaamse Ardennen) intussen VARIANT en Parcum

opgestart. In de werkgroep waren vertegenwoordigers van de kerkfabriek van Ooike, van heemkundige kring Bouveloo, van Eva en van Parcum. Maar hierover later meer door Ineke (VARIANT) en Bert (PARCUM).”

Annie:

“Nog deze concrete feiten: in juli volgde een decreet van de bisschop in verband met de grenscorrectie van de parochie. Gezien het grondgebied van Ooike zich op 2 gemeenten bevond, moest een deel van de parochie afgescheurd worden en toegevoegd aan een parochie in Oudenaarde.

Quasi tegelijk volgde het decreet van de bisschop over de opheffing van de parochie en samenvoeging met de Sint-Martinus parochie van Petegem, sindsdien is de kerkfabriek in lopende zaken en moeten beslissingen genomen worden in beide kerkraden.

De overdracht van een aantal lopende zaken naar de gemeente liep en loopt heel vlot. Er werden regelingen getroffen bv. over de verzekeringen, de nog lopende werkzaamheden aan de toren, enz.”

Frans:

“Op OMD 2023 werd de overgang van Godshuis naar Erfgoedhuis voorgesteld aan het ruimere publiek. Via suggestieve opstellingen in het quasi ongewijzigde interieur werd verwezen naar de nieuwe functie die er zou komen. Deze manier van werken werd zeer gesmaakt door de bezoekers. Ook de Open Zondagen lijken in de smaak te vallen.”

Annie:

“Over onze rol in het Kerk in het midden – Netwerk wil ik nog dit kwijt: Frans, Lieve en ik waren vanaf de eerste vergadering aanwezig op deze netwerkbijeenkomsten. De contacten tijdens deze bijeenkomsten zorgden mede voor een stroomversnelling in ons verhaal.

Straks stellen, Frans en ik ons op bij de kleine maquette van het erfgoedhuis om al jullie vragen te beantwoorden.”

Ooike, 16 december 2023.